



НАРОДНА БАНКА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА



СТРАТЕГИСКИ ПЛАН 2025-2027

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА



СТРАТЕГИСКИ ПЛАН 2025-2027

„Централна банка којашто придонесува за градење стабилна, одржлива
и зелена економија.“

мај 2024 година

Содржина:

Обраќање на гувернерката.....	4
Визија, мисија и вредности.....	5
Визија	5
Мисија.....	5
Вредности	5
Законски надлежности.....	6
Ценовна стабилност	7
Финансиска стабилност, супервизија и решавање банки.....	7
Управување со девизните резерви	7
Платни системи и обезбедување готовина.....	8
Економски истражувања и статистика	8
Добро управување и соработка	8
Анализа на окружувањето	9
Надворешно окружување	9
Внатрешната состојба во Народната банка	10
Стратегиски области.....	11
Стабилност и модерна централна банка	12
Дигитална трансформација и нови вештини	14
Транспарентност и вклученост за постојан успех.....	16
Зелена одржлива економија и свесност за климатските промени	18
Управување и отпорност во променливо окружување.....	20
Процес на подготовка на Стратегискиот план	22
Преодни и завршни одредби.....	23

Обраќање на гувернерката

Народната банка, на секои три години, го подготвува и го објавува својот стратески план, којшто претставува патоказ за нашите активности на среден рок. Оваа активност нуди непроценлива можност да размислиме за минатите достигнувања, истовремено насочувајќи го нашето внимание кон новите предизвици и можности што нè очекуваат.

При изработката на овој план, направивме темелна анализа на надворешното окружување, ја проценивме внатрешната состојба во Народната банка и извлековме поуки од минатите искуства. Овој стратески план е основа за остварување на нашите визија и мисија. Во центарот на вниманието се иновациите и нашата посветеност да станеме модерна и агилна институција, способна да оди во чекор со брзата технолошка трансформација и дигитализацијата.

Во основата на Стратескиот план е нашето мото:

**„Централна банка којашто
придонесува за градење стабилна,
одржлива и зелена економија.“**

Преку него ја остваруваме нашата визија, Народната банка да биде препознаена како независна, одговорна, професионална, иновативна и транспарентна институција, којашто со својот интегритет и кредибилитет ја поттикнува и ја гради довербата кај јавноста.

Стратескиот план го создадовме земајќи ги предвид динамичното окружување, новите предизвици и можностите од трендовите на глобалната сцена. Покрај традиционалните надлежности во областите на спроведувањето на монетарната политика, стабилноста на банкарскиот систем, ефикасноста на платниот систем, управувањето со девизните резерви, економските истражувања и статистиката и управувањето со готовината, ставивме особен акцент на справувањето со трендовите коишто се развиваат и коишто ќе ги обликуваат овие законски функции во наредните години. Затоа, проактивно ги утврдивме стратеските области за кои е потребно зголемено внимание и инвестирање ресурси. Сето ова е со цел да придонесеме за одржлив и инклузивен раст на македонската економија, поддржувајќи ја нејзината зелена и дигитална транзиција. Посветени сме на унапредувањето на нашите централнобанкарски функции, негувањето и развивањето нови вештини, унапредување на транспарентноста и соработката, зајакнувањето на внатрешните процеси и нашата отпорност од глобалните предизвици и закани, вклучително и климатските промени.

Развивањето на Стратескиот план е заеднички, креативен и инклузивен процес, со којшто се дефинираат стратеските области преку кои ќе се исполнат нашите визија, мисија и вредности, а со тоа и обезбедувајќи успешно исполнување на нашиот мандат и надлежности. Притоа, цврсто се држиме до нашата посветеност на квалитетот, интегритетот, лојалноста, транспарентноста, лидерството, иновативноста, флексибилноста, професионализмот и негувањето силно чувство за тимски дух.



Гувернер и претседавач на
Советот на Народната банка на
Република Северна Македонија
д-р Анита Ангеловска-Бежоска

Врз основа на член 47 став 1 точка 9 од Законот за Народната банка на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.110/21 и 74/24) и член 12 и 16 од Правилникот за стратешко и оперативно планирање, Пр. бр. 02-15/I-1/2016 од 28 јануари 2016 година, Пр. бр. 02-15/VI-1/2020 од 28 април 2020 година, Пр. бр. 02-15/IX-3/2021 од 30 јуни 2021 година и бр. 02-23366/5 од 30 јуни 2023 година, Советот на Народната банка на Република Северна Македонија донесе

Стратешки план на Народната банка на Република Северна Македонија за периодот 2025 – 2027 година

Визија, мисија и вредности

Стратешкиот план на Народната банка на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) се утврдува врз основа на **визијата, мисијата и организациските вредности** на Народната банка, во зависност од макроекономското окружување и клучните предизвици. Стратешкиот план претставува основа за подготовка на Програмата за работа, со кои се утврдуваат годишните програми за остварување на законските функции и стратешките приоритети.

Визија



Визијата на Народната банка е да биде препознаена како независна, одговорна, професионална, иновативна и транспарентна институција, којашто со својот интегритет и кредибилитет ја поттикнува и ја гради довербата кај јавноста.

Мисија



Народната банка преку своите надлежности и активности ја зајакнува финансиската и ценовната стабилност, придонесува кон домашниот економски раст и економскиот напредок на сите граѓани.

Вредности



Народната банка се придржува до следниве основни принципи и вредности на кои се заснова нејзиното работење, тоа се посветеноста на квалитетот, интегритетот, лојалноста, транспарентноста, лидерството, иновативноста, флексибилноста, професионализмот и негувањето силно чувство за тимски дух. Почитувањето на овие вредности го гарантира одржувањето на највисоките стандарди на

извонредност и одговорност во сите аспекти на нашата работа, исполнувајќи ја со тоа нашата мисија да ѝ служиме на јавноста со трудољубивост и посветеност.



Законски надлежности¹

Народната банка на Република Северна Македонија е централна банка и следствено единствената емисиона банка во Република Северна Македонија. Нејзината основна цел е одржувањето на ценовната стабилност. Друга цел на Народната банка, којашто ѝ е подредена на основната цел, е да придонесува кон одржување стабилен, конкурентен и пазарно ориентиран финансиски систем отпорен и флексибилен на брзите промени од окружувањето, којшто функционира во најдобар интерес за потрошувачите и целокупната економија. Народната банка ја поддржува општата економска политика без да го загрози

остварувањето на основната цел и во согласност со принципот на отворена пазарна економија со слободна конкуренција. Во рамките на своето работење, таа е посветена на спроведувањето на монетарната политика, стабилноста на банкарскиот систем, непреченото функционирање на платните системи, обезбедувањето готовина, управувањето со девизните резерви и соработката со останатите домашни и меѓународни институции. Народната банка ги извршува своите надлежности во согласност со Законот за Народната банка, другите законски прописи, како и релевантните домашни и меѓународни стандарди.

¹ Во согласност со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија покрај наведените законски надлежности, Народната банка извршува и други законски функции и задачи.

Ценовна стабилност



Улогата на Народната банка во обезбедувањето ценовна стабилност е од огромно значење за создавање најповолен макроекономски амбиент за долгорочно одржлив економски развој. Со спроведувањето на монетарната политика насочена кон контрола на инфлацијата, а преку одржување на стабилноста на девизниот курс на денарот во однос на еврото, Народната банка се стреми да ја задржи стабилноста на цените низ времето. Преку различни инструменти, како приспособувањето на основната каматна стапка и задолжителната резерва, Народната банка има за цел да влијае врз нивото на цените. Ценовната стабилност ја поттикнува довербата меѓу граѓаните и бизнис-секторот, бидејќи овозможува економска стабилност, подобро долгорочно планирање и одлуки за инвестирање.

Финансиска стабилност, супервизија и решавање банки



Обезбедувањето финансиска стабилност, супервизија и решавање банки се предуслови за одржување на интегритетот и стабилноста на финансискиот систем. Народната банка има клучно значење во надзорот и регулирањето на банкарскиот систем за да се спречат системските ризици коишто би можеле да ја загрозат стабилноста на целата економија. Народната банка ги следи банките и другите финансиски институции за да обезбеди усогласеност со

прudentните прописи и стандардите за управување со ризиците. Покрај тоа, Народната банка спроведува стрес-тестирање и процени за да ги утврди ранливостите во финансискиот систем и да преземе навремени мерки за спречување или ублажување на потенцијалните кризи. Преку ефективна супервизија и прудентна регулатива, Народната банка има за цел да ја одржува довербата во стабилноста на финансискиот систем, да се залага за транспарентност и отчетност и да придонесува за одржлив економски развој.

Управување со девизните резерви



Девизните резерви имаат главна улога во спроведувањето на избраната монетарна стратегија за одржување стабилен девизен курс на денарот во однос на еврото. Воедно, тие обезбедуваат навремено и редовно извршување на финансиските обврски на Република Северна Македонија кон странство. Девизните резерви во најголем дел се состојат и се инвестираат во висококвалитетни државни хартии од вредност, како и во инструменти на пазарот на пари издадени од странски деловни банки со висок кредитен рејтинг со коишто Народната банка има деловна соработка. Притоа, во согласност со примената на монетарната стратегија на целиење на номиналниот девизен курс, еврото има најголемо учество во валутната структура на девизните резерви. Народната банка управува со девизните резерви со исклучителна претпазливост и приспособување на инвестициските одлуки кон променливите случувања на домашниот девизен пазар и на меѓународните финансиски пазари, водејќи се од принципите на сигурност, ликвидност и профитабилност.

Платни системи и обезбедување готовина



Народната банка има суштинска улога во развојот и надзорот над платните системи и обезбедувањето готовина за да се овозможи непречено функционирање на економијата. Народната банка е одговорна за одржување на интегритетот, ефикасноста и безбедноста на платните системи. Народната банка воспоставува и спроведува регулативи, стандарди и инфраструктура за поддршка на ефикасни и сигурни безготовински плаќања со особено внимание на зголемувањето на степенот на дигитализација на платежните услуги. Народната банка придонесува за целосна усогласеност на националното законодавство со законодавството на Европската Унија во платежната сфера и негова функционално еквивалентна примена, што е клучен услов за пристапување во единствената област за плаќања во евра (СЕПА). Покрај тоа, Народната банка ја надгледува дистрибуцијата и управувањето со готовината за да се задоволат барањата на деловните субјекти и потрошувачите, а истовремено штитејќи се од фалсификување и незаконски активности. Преку развојот и надзорот над платните системи и обезбедувањето готовина, Народната банка се залага за финансиската стабилност и ја поттикнува довербата во монетарниот систем и домашната валута.

Економски истражувања и статистика



Аналитичката и истражувачката работа, којашто се заснова врз квалитетна и навремена статистика

е основа за носењето на одлуките во областа на монетарната и макропрудентната политика. Во оваа смисла, Народната банка прибира, анализира и прави проекции за широк опсег економски податоци. Преку овие показатели, Народната банка ја следи и ја оценува целокупната состојба на економијата, ги утврдува новите трендови и потенцијалните ризици. Економските истражувања од Народната банка им помагаат на носителите на политиките да ги разберат економските двигатели, да формулираат соодветни политики и ефективно да им ги соопштат своите одлуки на јавноста и на финансиските пазари. Исто така, Народната банка придонесува за развој на техниките за економско истражување и моделирање, унапредување на полето на макроекономска анализа и подобрување на квалитетот на статистичките податоци. Со економските истражувања и статистиката на Народната банка, се тежнее кон транспарентност, отчетност и донесување одлуки врз основа на информации.

Добро управување и соработка



Залагањето за добро управување и поттикнувањето на институционалната соработка во рамките на финансискиот систем обезбедува стабилност и ефикасност. Народната банка ги следи ризиците во сопственото работење и интервенира кога е потребно. Народната банка соработува со домашни и меѓународни институции, организации, регулаторни тела и други засегнати страни за да го координира носењето регулатива и применувањето најдобри практики. Со активната меѓуинституционална соработка, Народната банка придонесува за стабилноста на економијата, успешното спроведување на монетарната политика и градењето одржлива економија. Народната банка, истовремено придонесува и кон остварувањето на националните интереси за пристапување кон Европската Унија и европските институции.



Анализа на окружувањето

Надворешно окружување



Од своето основање до денес, Народната банка има **клучна улога во обликувањето на траекторијата на македонската економија**. Преку своето сеопфатно разбирање и соодветно спроведување на монетарните и финансиските политики, Народната банка е проактивен катализатор преку кој се поттикнува економскиот раст и развој. Преку постојаното унапредување на сопственото знаење, способностите и експертизата, заедно со цврстото придржување кон најновите и најстрогите меѓународни стандарди, Народната банка постојано го надградува својот капацитет за

справување со тековните ризици и закани. Народната банка се соочува со голем број надворешни предизвици. Овие предизвици во исто време се и можности и произлегуваат од различни извори, вклучувајќи ги **глобалните економски несигурности, геополитичките тензии, брзата технолошка трансформација, пазарните нарушувања и климатските промени**. Флукуациите на цените на сировините, трговските тензии меѓу главните економии и геополитичките конфликти можат да создадат нестабилност на финансиските пазари, усложнувајќи ги напорите на Народната банка за ефикасно извршување на своите цели. Покрај ова, **брзиот технолошки напредок, а со тоа и појавата на дигиталните валути, како и технолошките иновации во областа на финансиите, а особено оние во платежната технологија, носат многу можности, но создаваат и ризици коишто треба внимателно да се следат**. Исто така, демографските промени, како што се **стареенето на населението, флукуациите на**

работната сила и миграциските трендови, може да претставуваат предизвици за монетарната политика и за долгорочната економска одржливост. Имајќи ги предвид сите овие можности и

предизвици од надворешното окружување, Народната банка мора да биде подготвена, приспособлива и да размислува однапред за да може успешно да го остварува својот мандат.

Внатрешната состојба во Народната банка



Народната банка се соочува со мноштво внатрешни предизвици коишто можат да влијаат на нејзиното работење и ефикасност. Сепак, преку транспарентно и успешно работење, надолното со соодветно реагирање на ризиците, Народната банка има капацитет целосно да се справи со увидените внатрешни предизвици. Имајќи ги предвид структурните поместувања на пазарот на трудот, сè посилен станува **предизвикот за привлекување и задржување врвни талентирани кадри,** особено во специјализирани области како што се економското истражување, статистиката,

супервизијата, решавањето проблеми на банки, ЕСГ-практиките за одржливо работење (животната средина, општествените прашања и управувањето), информатичката технологија и управувањето со човечките ресурси. Обезбедувањето **ефективна внатрешна комуникација меѓу вработените,** но и надворешно, со засегнатите страни е од клучно значење за Народната банка за да може да ги пренесе клучните аспекти на своите одлуки и мерки и да управува со очекувањата од пошироката јавност. Воедно, Народната банка треба постојано да инвестира во подобрување на условите за работа, **надградба на информатичката инфраструктура и развивање на сопствените аналитички способности,** за да биде во чекор со модерните трендови и меѓународните стандарди. Справувањето со внатрешните предизвици претпоставува **силно лидерство, оперативна отпорност и посветеност на работна извонредност** во рамките на Народната банка.

СТРАТЕГИСКИ ОБЛАСТИ

**Стабилност и
модерна
централна банка**



**Дигитална
трансформација и
нови вештини**

**Транспарентност
и вклученост за
постојан успех**



**Зелена одржлива
економија и свесност
за климатските
промени**

**Управување и
отпорност во
променливо
окружување**



Стабилност и модерна централна банка

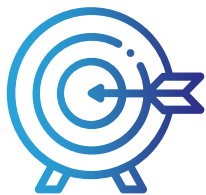
Народната банка и понатаму ќе ја унапредува рамката за водење на монетарната политика и истражувачките капацитети за зајакнување на ценовната стабилност. Новите, квалитетни, навремени и лесно достапни статистички податоци за финансиските и макроекономските состојби и трендови во економијата ќе бидат основа за донесување одлуки засновани врз информации и за спроведување на монетарната политика. Народната банка ќе продолжи и со јакнењето на институционалниот капацитет за сигурно управување со девизните резерви и спроведувањето на работи на фискален агент. Воедно, таа и натаму ќе биде посветена на зајакнувањето на стабилноста и отпорноста на банкарскиот систем, супервизијата, решавање банки и заштитата на потрошувачите. Во рамките на своето работење, Народната банка ги поттикнува иновациите во платните системи, платежните услуги и управувањето со готовината, користејќи го постојаниот технолошки напредок за подобрување на ефикасноста и безбедноста во финансиските трансакции.



Активности:



- Унапредување на инфраструктурата за водење на монетарната политика и развивање на истражувачката дејност во областите коишто се од клучно значење за ефективна монетарна политика;
- Модернизација на оперативната рамка на монетарните инструменти и нејзино натамошно усогласување со најдобрите практики и регулативата во евросистемот;
- Унапредување на инвестициската политика и обезбедување оптимален поврат на девизните резерви во согласност со принципите на сигурност и ликвидност;
- Следење и примена на новите меѓународни статистички стандарди и класификации, унапредување на статистичката продукција преку производство на нови сетови податоци, зголемен опфат, периодичност и навременост на објавените податоци;
- Овозможување влез на нови даватели на платежни услуги и оператори на платните системи, спроведување на стандардот ИСО 20022 за платежните пораки во МИПС и другите платни системи и забрзување на процесот за формално пристапување на РС Македонија во Единствената област за плаќање во евра (СЕПА);
- Унапредување на снабдувањето со готовина и стандардите за квалитет на парите во оптек;
- Финансиска стабилност и отпорност на банкарскиот систем, супервизија, управување со киберризиките, решавање банки, надзор над небанкарските даватели на платежни услуги и заштита на потрошувачите.

Очекувани резултати:

- Навремено согледување на ризиците, движењата и меѓусебната поврзаност на одделните сегменти заради соодветни промени во политиките. Унапредена аналитичка и моделска инфраструктура за натамошно приближување кон најдобрите практики на централните банки;
- Поефикасна трансмисија на монетарните сигнали и натамошен развој на примарниот и секундарниот пазар на ДХВ и зголемена интеграција на овој пазарен сегмент во меѓународни рамки;
- Унапреден процес на инвестирање на девизните резерви следејќи го глобалниот тренд на централните банки за диверзификација на девизните резерви, без притоа да се загрозат основните, законски дефинирани принципи на управување со девизните резерви;
- Ефикасен, едноставен и детален систем на прием на податоци, примена на најновите меѓународни статистички стандарди и класификации на ЕУ и воспоставување современ систем на известување и управување со податоците;
- Иновативни платежни услуги коишто се во чекор со новото и модерно време, како и побрзо и поевтино извршување на прекуграничните плаќања во евра со земјите од СЕПА;
- Поефикасно управување со готовината и примена на напредни технологии и материјали за изработка на пари во оптек;
- Прудентна супервизија, стабилен и отпорен банкарски систем, зголемена грижа за потрошувачите, ефикасен надзор и зголемување на бројот на небанкарски даватели на платежни услуги и дигитална отпорност на напредни закани;
- Ефикасна рамка за решавање банки во согласност со меѓународните стандарди и искуства.



Дигитална трансформација и нови вештини

Народната банка и натаму посветено се движи по патеката кон дигитална трансформација. Преку подобрување и автоматизација на бројни задачи, заедно со развојот на иновативни софтверски алатки, таа ги рационализира процесите и ја зголемува сопствената ефикасност во работењето. Покрај тоа, Народната банка му дава предност на унапредувањето на знаењето за управување со податоци преку искористување на моќта на најсовремените технологии и зајакнување на аналитичките способности. За таа цел, Народната банка инвестира во обучување на вработените со нови вештини, со што ќе го зајакне својот човечки потенцијал и капитал и ќе обезбеди подготвеност за идниот развој и предизвиците во областите на банкарството и финансиите.

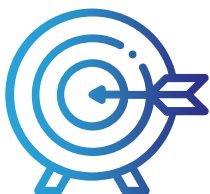


Активности:



- Постојано унапредување на процесот на одржување на ИТ-инфраструктурата и подигнување на квалитетот на ИТ-услугите преку примена на најнови и најсоодветни системи, алатки и процедури;
- Воведување дигитални решенија за унапредување на работните процеси и автоматизирање на работните задачи;
- Воведување на вештачката интелигенција како поддршка на работењето во рамките на секојдневните работни задачи;
- Воведување алатки за безбедносна контрола на софтверскиот код;
- Воспоставување интегриран, детален и ефикасен систем за прием на податоци за статистички и супервизорски цели, изградба на единствен статистички склад на податоци и примена на современи и ефикасни алатки при подготовката на статистичките податоци;
- Унапредување на процесот на управување со човечките ресурси преку воведување нов процес на управување со талентирани кадри и задржување на потенцијалните вработени;
- Унапредување на процесот на вработување преку електронско пријавување и поднесување документи за вработување, на интернет-страницата на Народната банка.

Очекувани резултати:



- Хармонизирани и осовремени ИТ-процеси и активности;
- Зголемување на ефикасноста на работењето преку автоматизирање и дигитализирање на многубројните повторливи работни процеси и задачи;
- Автоматизирани, дигитализирани и ефикасни процеси коишто овозможуваат подобра анализа на големата количина на податоци;
- Зголемена заштита на приватноста и податоците од инциденти (хакерски напади, кражба на податоци и други форми на киберкриминал), како и осигурување квалитетен код за навремено откривање потенцијални грешки и ранливости;

- Ефикасен, едноставен и детален систем на доставување податоци до Народната банка, усогласување на официјалната статистика со предизвиците коишто произлегуваат од дигиталната трансформација;
- Квалификувани и мотивирани вработени со високи професионални вештини, развој на лидери и менаџери и воспоставен систем за управување со човечките ресурси;
- Модернизација на процесот на вработување преку електронско пријавување.



Транспарентност и вклученост за постојан успех

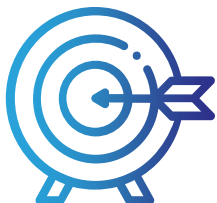
Народната банка е посветена на постојано унапредување на нејзината транспарентност, поттикнување на соработката со јавноста и обезбедување навремено ширење на информациите. Централно место во оваа област заема посветеноста на финансиската едукација, насочена кон зголемување на финансиската писменост и вклученост на населението. Исто така, Народната банка врши хармонизација на домашната регулатива со законодавството на Европскиот систем на централни банки. Преку повеќебројни партнерства со различни меѓународни и домашни институции и организации, Народната банка ја олеснува размената на знаења и искуства, настојувајќи постојано да го унапредува своето работење. Во рамките на оваа стратесиска област, Народната банка е лидер во општествената одговорност преку активно вклучување и поддршка на ранливите сегменти од општеството. Преку грижата за целокупната општествена благосостојба, Народната банка ја зацврстува својата улога како доверлив партнер на јавните интереси.



Активности:



- Следење и примена на новите меѓународни статистички стандарди и класификации, во согласност со најновата глобална статистичка рамка;
- Натамошно усогласување на оперативната рамка на монетарните инструменти со најдобрите практики и регулатива во евросистемот;
- Унапредување на регулативата за осигурување на дигиталната отпорност во финансискиот сектор и усогласување на домашната регулатива со европскиот Закон за дигиталната оперативна отпорност (англ. Digital Operational Resilience Act – DORA);
- Примена на највисоките стандарди за транспарентност и јасност во нашето законско известување, унапредување на достапноста на информациите на интернет-страницата во согласност со предвидените принципи за транспарентност, зголемена присутност на социјалните мрежи преку современи форми на презентација и комуникација и постојано одржување непосредна комуникација со јавноста и соработка на меѓународно и на домашно ниво;
- Понатамошно унапредување на транспарентноста во согласност со насоките од мисијата за Кодексот на транспарентност на Меѓународниот монетарен фонд;
- Спроведување финансиска едукација насочена кон зајакнување на свеста на потрошувачите за нивните права;
- Активна промоција на Библиотеката и Архивот, како и на Музејот и целокупното нумизматичко наследство;
- Општествено одговорни активности со коишто се подига свеста за глобалните предизвици, се придонесува кон хуманитарните активности и се зголемува знаењето и важноста за здравите навики.

Очекувани резултати:

- Хармонизација со регулативата на Европската Унија во областите опфатени со поглавјата од правото на Европската Унија (*acquis communautaire*), во коишто учествува Народната банка;
- Зајакнување на институционалниот и аналитичкиот капацитет за поуспешно справување со предизвиците во следните фази на евроинтеграцискиот процес;
- Високо транспарентна централна банка којашто ужива доверба во јавноста, поголема достапност на информациите за различни категории субјекти (граѓани, компании, новинари), засилена комуникација и споделување знаење и искуства со меѓународни и домашни институции и организации со коишто се унапредува целокупното работење и довербата во Народната банка;
- Финансиски писмено население коешто ги познава своите финансиски права и обврски;
- Народната банка заштитничка и застапничка на нумизматичкото наследство и поддржувачка на научната мисла преку постојано збогатување на својот библиотечен фонд;
- Зголемени хуманитарни, донаторски и општествено одговорни активности на Народната банка.



Зелена одржлива економија и свесност за климатските промени

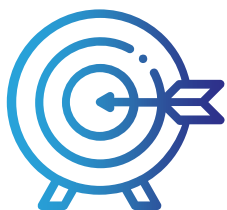
Следејќи го мотото за следните три години, Народната банка ја нагласува посветеноста на градењето одржлива и зелена економија и зголемувањето на свесноста за климатските промени. Како чувар на финансиската стабилност, ги утврдува економските и финансиските ризици поврзани со затоплувањето на планетата. Тука се вклучени физичките ризици од катастрофи поврзани со климата коишто влијаат врз средствата и инфраструктурата, како и ризиците коишто произлегуваат од транзицијата кон јаглеродно неутрална и циркуларна економија. Народната банка е на добра патека на јакнење на сопствените капацитети за справување со предизвиците од климатските промени во рамките на монетарната политика и истражување, финансиската стабилност, супервизорските практики, управувањето со девизните резерви и своето секојдневно функционирање. Од особена важност е Народната банка да ги поттикнува зелените финансии и инвестициите за одржлив развој. Притоа, имајќи го предвид претходно споменатото, Народната банка ќе настојува да одржува рамнотежа помеѓу залагањето за еколошка одржливост и зачувувањето на финансиската стабилност, како и да соработува со меѓународните и домашните институции за заемно справување со глобалната природа на климатските промени.



Активности:



- Истражувања поврзани со климатските промени и нивните ефекти врз економијата;
- Формирање портфолио од инструменти со коишто се финансираат одржливи проекти, во согласност со најдобрите меѓународни практики и стандарди;
- Зајакнување на отпорноста на финансискиот систем на ризиците поврзани со климатските промени и воспоставување стрес-тестирање за отпорноста на банкарскиот систем на климатските ризици;
- Унапредување на супервизорските практики за теренско и вонтеренско следење на ризиците поврзани со климатските промени кај банките;
- Развивање анкета за одржливоста на корпоративниот сектор (од аспект на климатските ризици) и нивниот капацитет за пресметка на емисиите на јаглерод;
- Приспособување на меѓународните трендови за примена на мерки со кои ќе се намали емисијата на штетни влијанија врз животната околина и примена на енергија од обновливи извори;
- Усвојување на Политиката за одржливост (животна средина, општествени прашања и управување), подобрување на одржливоста во работењето, градење капацитети за заштита на животната средина и финансиско известување, во согласност со барањата на стандардите на МСФИ за обелоденувања за одржливоста.

Очекувани резултати:

- Зголемен аналитички капацитет за навремено согледување на ризиците од климатските промени и нивното влијание на одделните сегменти во економијата;
- Намалување на ризиците од управувањето со девизните резерви коишто произлегуваат од променливите климатски фактори;
- Подобрена отпорност на банкарскиот систем кон ризиците поврзани со климатските промени, зголемување на неговиот капацитет за поддршка на зелената трансформација на економијата и унапредени супервизорски практики за справување со климатските ризици;
- Унапредена одржливост во секојдневните операции, исполнети цели за одржлив развој, зголемена свесност за влијанијата од климатските промени, исполнување на стандардите на МСФИ за обелоденувања за одржливоста, намалена потрошувачка на енергенти и потрошувачка на вода и зголемена употреба на енергенти од обновливи извори.



Управување и отпорност во променливо окружување

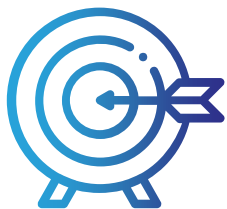
Стратегиското планирање претставува основа во работењето на Народната банка, насочувајќи ги своите активности кон успешно остварување на својот мандат. Составен дел на оваа стратегиска област е прецизното управување со финансиските и со нефинансиските ризици во време на значајни глобални предизвици и променливо окружување. Согледувајќи ја критичната важност за заштита на чувствителните податоци од потенцијални закани, Народната банка ѝ дава предност на безбедноста на своите информациски системи. Покрај споменатото, Народната банка внимателно управува со правните ризици и постојано ги подобрува усогласеноста и етичките норми за да одржува највисоки стандарди за интегритет и одговорност. Преку сеопфатни ревизорски процедури, Народната банка обезбедува ефикасност и ефективност во своето работење. Во исто време, Народната банка и натаму е посветена на безбедноста и тековното одржување на сопствената инфраструктура заради поддршка на мандатот на банката.



Активности:



- Унапредување на процесот на стратегиско планирање, преиспитување на работните процеси, одредување приоритети на задачите и оценка на остварувањето заради подобрување на капацитетите и ефикасноста;
- Системска и постојана процена и подобрување на ефективноста на управувањето со ризиците, системот на интерни контроли и процесите на управување;
- Зајакнување на сигурноста на информацискиот систем, отпорноста на киберзакани и обезбедување непрекинато во работењето во променливото окружување, обезбедување усогласеност со прописите за заштитата на личните податоци и безбедноста на класифицираните информации, како и со релевантните законски прописи и стандарди за сигурност на информациските системи и кибербезбедност;
- Унапредување на етичката рамка и зајакнување на усогласеноста на вработените преку постојана едукација на теми од регулативата за усогласеноста, особено во делот на интегритетот, спречувањето корупција и судир на интереси;
- Унапредување на безбедносните мерки и системи.

Очекувани резултати:

- Квантитативно и квалитативно мерење на успешноста на работењето на Народната банка, унапреден процес за стратешко планирање со нови модерни практики и воспоставени мерливи показатели за клучните остварувања во однос на Стратешкиот план и програмските активности на Народната банка;
- Ефективно управување со ризиците со што се придонесува кон зголемена отпорност, агилност и ефективност во носењето на одлуките, зголемување на ефикасноста, подобро предвидување и оптимизирање на расположливите ресурси;
- Високо ниво на информациска сигурност и отпорност од кибернапади, интегрирање на киберотпорноста во процесите во банката и идните промени, вклучувајќи соодветни сигурносни мерки и надзор при спроведувањето на Стратегиите за воспоставување Центар за безбедносни операции (англ. SOC – Security Operations Center) и за користење услуги во „облак“ (англ. Cloud computing);
- Модерни и унапредени правни и етички норми коишто придонесуваат кон целосно правно и усогласено работење во работењето на Народната банка и постапувањето на вработените;
- Високо ниво на безбедност во работењето на Народната банка преку употреба на модерна технологија.



Процес на подготовка на Стратегискиот план

Народната банка во текот на првата половина од 2024 година работеше на детален процес за подготовка на овој стратегиски план, со којшто се обезбедуваат насоки за сеопфатен развој во работењето на Народната банка. Процесот на подготовка на овој стратегиски план вклучуваше опсежни консултации со различни засегнати страни, вклучително и внатрешните организациски единици. Преку заеднички напори, беа собрани вредни информации и сознанија за моменталните состојби, коишто овозможуваат утврдување на новите предизвици и можности. Процесот вклучуваше анализа на окружувањето, вклучително на надворешното окружување и анализа на внатрешната состојба во Народната банка. Покрај тоа, повратните информации од засегнатите страни беа вградени во целокупната структура на Стратегискиот план, обезбедувајќи вклученост, релевантност и сопствеништво на Стратегискиот план. Со поттикнување транспарентен и консултативен пристап, Народната банка успешно изработи Стратегиски план којшто се однесува на динамичните потреби на финансискиот сектор, а истовремено ги унапредува нејзините основни цели и задачи. Стратегискиот план во текот на следните три години ќе претставува основа за изработка на поединечните годишни програми за работа во коишто ќе бидат опфатени сите редовни и развојни активности на Народната банка.

Преодни и завршни одредби

1. Овој план стапува во сила на денот на донесувањето, а ќе се применува од 1 јануари 2025 година.
2. Со започнувањето на примената на овој план, Стратегискиот план на Народната банка на Република Северна Македонија за периодот 2022 – 2024 година СП бр. 02-15/VIII-1/2021 од 4 јуни 2021 година престанува да важи.

Бр. 02-20029/2
28 мај 2024 година
Скопје

Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка на
Република Северна Македонија

д-р Анита Ангеловска-Бежоска